

Kooskõlastustabel

Esitaja/märkuse sisu	Märkuse arvestamine/mittearvestamine
Rahandusministeerium	
<p>1. Eelnõu § 1 punkti 3 kohaselt muudetakse RLS § 262 tekst ja sõnastatakse järgmiselt: „Uue eesnime või perekonnanime andmise ja eesnime või perekonnanime taastamise taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 150 eurot.“</p> <p>Seletuskirjas on selgitatud, et kõnealuse muudatuse tulemusel „/.../ tasutakse jätkuvalt riigilõiv avalduse menetlemise eest, kuid riigilõivu summa on sellest, kas soovitaks muuta/taastada ainult eesnime või ainult perekonnanime - sellisel juhul tasutakse riigilõiv 150 eurot, või eesnime ja perekonnanime koos - sellisel juhul tasutakse riigilõivu mõlema nime muutmise eest kokku 300 eurot.“¹</p> <p>Märgime, et eelnõu § 1 punkti 3 kohase muudatuse sõnastusest ei tule selgelt välja seletuskirjakohane norm, kus ühe nime muutmise eest tasutakse 150 eurot riigilõivu, ning mõlema nime muutmise eest tasutakse 300 eurot riigilõivu. Parimal juhul on praegust normi võimalik tõlgendada selliselt, et eesnime ja perekonnanime andmist/taastamist ei saa nõuda ühes ja samas taotluses, vaid et neid tuleb eraldi taotleda, sh iga taotluse eest 150 eurot. Seletuskirjast aga nähtub, et praktikas esitatakse ka taotlusi, kus avaldatakse soovi mõlema nime muutmiseks, ning neid selliselt ka menetletakse. Kui soov on ette näha 300 euro suurust riigilõivu juhaks, kui taotletakse mõlema nime muutmist ühes taotluses, siis tuleks selline reegel ka sõnaselgelt välja öelda. Samas tekib küsimus, kas mõlema nime muutmine ühes avalduses tekitab tõesti samasuguse ressursikulu haldusorganile võrreldes kahe nime muutmise kahes eraldi avalduses?</p>	<p><u>Arvestatud.</u></p> <p>Eelnõu teksti on muudetud selgemaks. Paragrahvis on nüüd kaks lõiget, mille kohaselt – 150 eurot tasutakse riigilõivu juhul, kui muuta või taastada soovitakse ainult eesnime või ainult perekonnanime ning 300 eurot juhul, kui soovitakse muuta või taastada isikunime. Isikunimi on nimeseaduse mõttes füüsilise isiku nimi, mis koosneb eesnimest ja perekonnanimest (NS § 1 lõige 1 ja § 2 lõike 1 teine lause). Isikunimi ei kao normist ära.</p>

<p>Ühtlasi kaob normist ära termin „isikunimi“, ent seletuskiri kajasta selle termini eemaldamise põhjuseid.</p>	
<p>2. Eelnõu § 1 punkti 13 kohaselt täiendatakse RLS § 265 lõikega 11 järgmises sõnastuses: „(11) Tulirelva või gaasirelva kaubana Eestisse sisseveoks või Eestist väljaveoks tasutakse riigilõivu 120 eurot eriloa väljastamise eest. Eriloa muutmisel või pikendamisel tasutakse riigilõivu 120 eurot.“;“ Selle muudatuse taamal sooviksime küsida, et kas sellise eriloa väljastamise/muutmise/pikendamise eest on relvaseaduses (või mingis muus seaduses) ette nähtud kohustus tasuda riigilõivu? Kui on, siis millise sätte alusel? Saame aru, et näiteks Euroopa Liidu territooriumil relva edasitoimetamine toimub eelloa, loa ja tulirelva passi alusel ning kõikide dokumentide eest on ettenähtud riigilõivu tasumise kohustus (RelvaS § 624 lõige 3 ja lõige 5). Küll aga ei paista relvaseadus sisaldavat ekvivalentset riigilõivu tasumise kohustust eriloa väljastamisele relvade Eestisse sisseveoks/väljaveoks (RelvS 8. peatükk) ning seda mitte ainult käesoleva muudatuse puhul, vaid erilubade puhul üldse. Kordame, et riigilõivuseaduses sätestatakse üksnes riigilõivu määrad, mitte nende tasumise kohustus. Kohustus tasuda toimingut eest riigilõivu peab tulema eriseadusest.</p>	<p><u>Arvestatud.</u> Eelnõu täiendatud RelvS-i muudatustega.</p>
<p>3. Eelnõu § 1 punktiga 30 täiendatakse § 272 lõiget 3 pärast sõna „kodaniku“ sõnadega „ja elamisõigusega Ühendkuningriigi kodaniku“; Seletuskirja kohaselt on muudatus tingitud „/.../ Brexit lepingu artiklist 23, mille kohaselt tuleb elamisõigusega Ühendkuningriigi ja tema pereliiget kohelda võrdselt EL kodanikuga.“² Seletuskiri käsitleb seda uue lõivuna, kuid tegelikult oleks täpsem öelda, et antud juhul võrdsustatakse riigilõivumäärad EL kodanike ja Ühendkuningriikide kodanike vahel.</p>	<p>Arvestatud</p>
<p>4. Eelnõu § 1 punktiga 38 muudetakse § 272 lõiget 7 järgmiselt: „(7) Alla 18-aastasele isikule, keskmise, raske või sügava puudega isikule ja üldtingimustel Eesti vanaduspensioni ikka jõudnud isikule isikutunnistuse või elamisloakaardi väljaandmise taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu vastavalt 20 või 30 eurot. Kui nimetatud toimingut taotletakse Politsei- ja Piirivalveameti iseteeninduskeskkonna kaudu, tasutakse</p>	<p>Arvestatud</p>

<p>riigilõivu vastavalt 15 või 25 eurot.“ Selguse nimel võiks olla eraldi välja toodud, et isikutunnistuse väljaandmise taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 20 eurot ning elamisloakaardi väljaandmise taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 30 eurot.</p>	
<p>5. Eelnõu § 1 punktiga 50 muudetakse § 272 lõiget järgmiselt: „(13) Alla 18-aastasele isikule, keskmise, raske või sügava puudega isikule ja üldtingimustel Eesti vanaduspensioni ikka jõudnud isikule isikutunnistuse või elamisloakaardi väljaandmise taotluse läbivaatamise eest koos reisidokumendi väljaandmise taotluse läbivaatamisega tasutakse riigilõivu vastavalt 35 või 40 eurot. Kui nimetatud toimingut taotletakse Politsei- ja Piirivalveameti iseteeninduskeskkonna kaudu, tasutakse riigilõivu vastavalt 30 või 35 eurot.“ Selguse nimel võiks olla eraldi välja toodud, millise toimingu eest tuleb tasuda riigilõivu 35 eurot ja millise toimingu eest 40 eurot ning mitte esitada neid ühes ja samas lauses.</p>	Arvestatud
<p>6. Eelnõu 1 punktiga 72 muudetakse § 276 lõiget 1 järgmiselt: „(1) Lennujaama transiidiviisa ja lühiajalise viisa ning nende viisadega määratud viibimisaja pikendamise taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (viisaeeskiri) (ELT L 243, 15.09.2009, lk 1–58), sätestatud korras ja ulatuses.“ Kõnealuse muudatuse tulemusel jäetakse lennujaama transiidiviisa ja lühiajalise viisa ning nende viisadega määratud viibimisaja pikendamise taotluse läbivaatamise eest tasutava riigilõivu määrad RLS-s fikseerimata. Juhime tähelepanu, et selline muudatus ei ole kooskõlas RLS §-s 2 sätestatud riigilõivu legaalfinitsiooniga, mille kohaselt „[r]iigilõiv on seaduses sätestatud juhul ja käesolevas seaduses sätestatud määras tasutav summa lõivustatud toimingu tegemise eest.“ Riigilõivumäärad peavad seega olema fikseeritud RLS-s endas ning praktika, kus osundatakse mõnes muus õigusaktis (sh EL õigusaktis) olevatele määradele – sellist praktikat tänane RLS ei tunne. Seletuskirjas on selgitatud, et „/.../ [v]iisaeeskiri on otsekohalduv määrus, mis omab vahetut õigusmõju ning viisatasusid ei ole otstarbekas igakordselt RLS-i ümber kirjutada.“³ Saame aru, et viisatasu</p>	<p>Mitte arvestatud. Suhtleme sel teemal Rahandusministeeriumiga edasi, kuid muudatuse eesmärk ei ole lahendada viisaeeskirja art 25a erandeid vaid sätestada selgelt, et viisaeeskirja alusel tehtavate toimingute puhul rakendatakse viisaeeskirjas ette nähtud tasusid. Leiame, et tasude dubleerimine ei ole otstarbekas ning kehtiv regulatsioon võimaldab olukordi, kus viisaeeskirja tasud ning RLS-is ettenähtud lõivud samade toimingute eest on erinevad.</p>

<p>võib ajutiselt suureneda või väheneda sõltuvalt Euroopa Komisjoni rakendusotsusest ning seetõttu võib praktikas olla raske realiseerida üldist reeglit, et riigilõivumäärad on fikseeritud RLS-s. Ent selleks otstarbeks eksisteeribki täna RLS § 276 lõige 11. Õigusselguse paremaks tagamiseks ning kooskõlas tänase RLS praktikaga, teeme ettepaneku siiski fikseerida riigilõivu määrad RLS-s.</p>	
<p>7. Eelnõu § 2 punktiga 3 muudetakse KonS § 33 lõiget 2 järgmiselt: „(2) Abieluvõimetõendi, perekonnasündmuse korduva tõendi ja käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 21 nimetatud mitmekeelse standardvormi väljastamise eest tuleb tasuda riigilõivu riigilõivuseaduses sätestatud määras.“; Käesolev eelnõu kehtestab RLS § 319 uue lõike 3 sõnastuses „Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/1191 alusel mitmekeelse standardvormi ja sellele lisatava perekonnasündmuse korduva tõendi või abieluvõimetõendi väljastamise eest Eesti välisesinduses tasutakse riigilõivu 50 eurot.“ (eelnõu § 1 punkt 80). Teeme ettepaneku, et KonS § 33 lõige 2 sisaldaks samuti eeltoodud RLS normis olevat allajoonitud fraasi, et oleks selge, et riigilõivu tuleb tasuda mitte ainult selle standardvormi eest, vaid et see hõlmab muuhulgas ka sellele lisatud perekonnasündmuse korduvat tõendit ning abieluvõimetõendit.</p>	<p><u>Arvestatud.</u> Ettepanekus toodud täiendus on sättesse lisatud.</p>
<p>8. Eelnõu seletuskirja 7. osa „Seaduse rakendamise seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud“ alapunkti 7.2. „Kodakondsuse seaduse alusel tehtavate toimingute riigilõivumäärade muudatused“ kohaselt eeldab seaduse rakendamine infotehnoloogilisi arendusi PPA infosüsteemides, mille kulud kaetakse eelarvevahenditest. Palume seletuskirjas täpsustada katteallikat. Millistest eelarvevahenditest kulud kaetakse?</p>	<p><u>Arvestatud.</u> Seletuskirja on täiendatud.</p>
<p>Justiitsministeerium</p>	
<p>1. Normitehnilised märkused eelnõu kohta.</p>	<p><u>Arvestatud.</u></p>
<p>2. Märkused eelnõu mõjude kohta.</p>	<p><u>Märkused on arvestatud.</u></p>
<p>Välisministeerium</p>	

<p>Välisministeerium kooskõlastab riigilõivuseaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu järgmiste märkusega.</p> <p>Eelnõu § 1 punktiga 34 täiendatakse riigilõivuseaduse (RLS) § 272 lõikega 3¹, mille kohaselt tasutakse Ühendkuningriigi kodaniku, kellel on elamisõigus, elamisloakaardi väljaandmise taotluse läbivaatamise eest riigilõivu 45 eurot ja välisesinduses 75 eurot. Kui nimetatud toimingut taotletakse Politsei- ja Piirivalveameti iseteeninduskeskkonna kaudu, tasutakse riigilõivu 35 eurot.</p> <p>Tulenevalt Euroopa Liidu kodaniku seadusest koheldakse Ühendkuningriigi kodanikke võrdselt Euroopa Liidu kodanikega. Konsulaarseaduse § 26 lõike 3 kohaselt osutatakse konsulaarteenust välisriigi kodanikule (sh Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi kodanikule) selles Eesti Vabariigi välisesinduses, mille konsulaarpiirkonnas on tema registreeritud elukoht. Euroopa Liidu kodanik ja Ühendkuningriigi kodanik omandavad elamisõiguse elukoha Eestis registreerimisel. Seega on Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi kodanikel, kellel on elamisõigus, võimalik esitada vastavalt isikutunnistuse või elamisloakaardi väljaandmise taotlus Eestis, kuid mitte välisesinduses. Seega palume kavandatavast sättest jätta välja riigilõivu määr välisesinduses.</p>	<p><u>Arvestatud</u></p>
<p>Eelnõuga tehakse muudatusi RLS §-s 276, kuna lennujaama transiidi viisa ja lühiajalise viisa taotluse ning nendel alustel antud viibimisaja pikendamise menetlemisel kohaldatakse viisaeeskirja. Viisaeeskiri sisaldab ka selle alusel tehtavate toimingute eest ettenähtud tasusid ning on Euroopa Liidu määrusena otsekohalduv. Nimetatud muudatustega seoses palume samal põhjusel muuta ka RLS § 39 lõiget 2, mis sätestab, kes on viisataotluse läbivaatamise eest riigilõivu tasumisest vabastatud, järgmiselt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Punkt 1 sõnastada: „pikaajalise viisa taotluse puhul alla kuue aasta vanune laps;”. 	<p><u>Arvestatud</u> mõne sõnastusliku täpsustusega.</p>

<p>Punkti on lisatud täpsustus, et selle punkti alusel vabastatakse riigilõivu tasumisest pikaajalise viisa taotlemisel. Lühiajalise viisa ja transiidiviisa taotlemisel rakenduvad viisaeeskirjas ettenähtud riigilõivuvabastused, mis mh näevad ette ka vabastuse ka alla kuue aasta vanustele lastele.</p> <p>2. Punktid 2-4 tunnistada kehtetuks ja lisada punkt 1¹ järgmises sõnastuses:</p> <p>„isik, kes on lennujaama transiidiviisa ja lühiajalise viisa taotlemisel vabastatud riigilõivu tasumisest Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 810/2009, millega kehtestatakse ühenduse viisaeeskiri (viisaeeskiri), sätestatud korras;“.</p> <p>Transiidiviisa ja lühiajalise viisa taotlemisel riigilõivust vabastamisel kohaldatakse viisaeeskirja, kus on ette nähtud isikute kategooriad, kellele vabastused laienevad.</p> <p>3. Punkt 5 sõnastada:</p> <p>„Eesti kodaniku abikaasa või registreeritud elukaaslane, alaealine laps ja täisealine laps, kes ei ole tervise seisundi või puude tõttu suuteline iseseisvalt toime tulema, kui ta reisib Eesti kodaniku juurde või temaga koos;“.</p> <p>Hetkel tõlgendatakse viisamenetluses riigilõivu vabastamise kohaldamisel pereliiget läbi välismaalaste seaduse elamisloa sätete (§-d 137 ja 150), kuid õigusselguse huvides tuleks pereliikmed RLS-s täpsustada. Sarnaselt Euroopa Liidu kodanike pereliikmete riigilõivust vabastamisele viisamenetluses täpsustatakse, et riigilõivuvabastus rakendub ainult siis, kui reisitakse Eesti kodanikust pereliikme juurde või temaga koos.</p> <p>4. Punkt 6 sõnastada:</p> <p>„Euroopa Liidu liikmesriigi, Euroopa Majanduspiirkonna liikmesriigi, Šveitsi Konföderatsiooni või Ühendkuningriigi</p>	
---	--

<p>kodaniku perekonnaliige, kui talle kohaldub Euroopa Liidu kodaniku seadus või Euroopa Liidu direktiiv 2004/38/EÜ, mis käsitleb Euroopa Liidu kodanike ja nende pereliikmete õigust liikuda ja elada vabalt liikmesriikide territooriumil;“.</p> <p>Täpsustus on vajalik, et oleks üheselt mõistetav, et isik on riigilõivust vabastatud ainult siis kui talle kohaldub Euroopa Liidu kodaniku seadus või Euroopa Liidu direktiiv 2004/38/EÜ.</p> <p>5. Punkt 9 sõnastada:</p> <p>„pikaajalise viisa taotluse puhul diplomaatilise ja teenistuspassi kasutajana Eestisse akrediteerivad välisriikide ja rahvusvaheliste organisatsioonide esinduste töötajad ning nende perekonnaliikmed.“.</p> <p>Viisaeeskiri näeb ette, et diplomaatilise ja teenistuspassi kasutajate puhul võidakse loobuda viisalõivust ja praktikas kasutatakse seda juhtudel, kui diplomaatilise või teenistuspassi kasutaja taotleb viisalõivuvabastust tööülesannete täitmiseks. Sellest tulenevalt teeme ettepaneku kohaldada sätet sarnaselt ka pikaajaliste viisade puhul.</p>	
<p>Lisaks palume RLS § 276 lõigetes 3 ja 8 suurendada riigilõivu määrasid toimingute eest, kui neid viiakse läbi välisesinduses. Muudatus on vajalik, kuna riigilõivumäär peaks katma viisaotluse menetlemise ja viisa väljastamiseks tehtavad kulutused. Pikaajalise viisa menetlemisel tehakse põhjalikumat taustakontrolli ning suurenenud on tööjõukulud välisesinduses. Palume täiendada RLS § 276 lõiget 3 selliselt, et pikaajalise viisa taotluse läbivaatamise eest tasutakse välisesinduses riigilõivu 120 eurot ja lõiget 8 selliselt, et 6-11 aasta vanuse lapse pikaajalise viisa taotluse läbivaatamise eest tasutakse välisesinduses riigilõivu 60 eurot.</p>	<p><u>Arvestatud</u>, kuid sama muudatus ka PPA menetluses.</p>
<p>Regionaal- ja Põllumajandus ministeerium</p>	

<p>Eelnõu § 1 punktidega 24-26 muudetakse riigilõivumäära isikutunnistuse (ID kaart) väljastamisele ja riigilõiv suureneb oluliselt. Kuna praegu on riigilõiv isikutunnistuse taotluse läbivaatamiseks 30 eurot, mis tõuseb poole võrra, või iseteeninduskeskkonnas 20 eurot, mis tõuseb peaaegu kahekordseks, siis leiame, et peaks analüüsima sellise suures ulatuses riigilõivu tõstmise mõju elanikkonnale. Leiame, et mõjuanalüüsi tegemata jätmine põhjusel, et riigilõivumäära ei ole tõstetud 5 aastat, ei ole piisav. Ühtlasi palume kaaluda ka isikutunnistuse taotlemise riigilõivu jätmist „mõistlikule tasemele“, sest isikutunnistuse omamine on kohustuslik kõigile ja ka 30 eurot on suur summa.</p>	<p><u>Võetud teadmiseks.</u></p> <p>Isikutunnistuse riigilõivumäär tõuseb 30 eurolt 45 euron, PPA iseteeninduse kaudu taotletava isikutunnistuse riigilõivumäär tõuseb 20 eurolt 35 euron ning isikutunnistuse väljaandmiseks soodustingimustel tuleb edaspidi tasuda 10 euro asemel 20 eurot, iseteeninduses 7 euro asemel 15 eurot.</p> <p>Kuigi riigilõivumäära tõusud on märgatavad, arvestame asjaolu, et isikutunnistuse omahind ehk kulu riigile on ligikaudu 60 eurot. Seda ka soodustingimustel taotlemisel ning suurusjärg ei muutu oluliselt ka taotlemisel PPA iseteeninduse kaudu. Ehk ka tavatingimustel PPA teenindussaalis isikutunnistuse taotlemisel, kompenseerib riik selle väljaandmist 15 euroga iga taotluse kohta.</p> <p>Seega on riigilõivumäärade väljatöötamisel juba arvestatud, et isikutunnistus on kohustuslik dokument ning on tehtud erisusi kulupõhimõttest. Samuti on arvestatud, et PPA-l ja konsulaarametnikul on jätkuvalt RLS § 38 lõike 1 alusel õigus vabastada isik tema majanduslikust olukorrast lähuvalt riigilõivu tasumisest.</p>
<p>Jääb ebaselgeks, miks seletuskiri ei sisalda eelnõuga kaasnevate regionaalsete mõjude analüüsi.</p>	<p><u>Võetud teadmiseks.</u></p> <p>SIM ei tuvastanud eelnõu väljatöötamisel võimalikku mõju regionaalarengule, kuid mõjude analüüsi on võimalik täiendada enne eelnõu Vabariigi Valitsusele esitamist. Koostöös saame täpsustada, millises valdkonnas mõju regionaalarengule esineb.</p>
<p>Eesti Linnade ja Valdade Liit</p>	

<p>1. Eelnõu § 1 punktiga 3 muudetakse riigilõivuseaduse § 262 sõnastust järgmiselt: „Uue eesnime või perekonnanime andmise ja eesnime või perekonnanime taastamise taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 150 eurot.“ Ettepanek on sõnastada riigilõivuseaduse § 262 järgmiselt: „§ 262 "Uue ees- või perekonnanime andmise taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 150 eurot. Ees- või perekonnanime taastamise taotluse läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 150 eurot.".</p>	<p>Arvestatud osaliselt. Sätte sõnastust on muudetud selgemaks.</p>
<p>2. 2025. aastal vajavad üle vaatamist kohaliku omavalitsuse üksusele toetusfondist makstavate rahvastikutoimingute kui riiklike ülesannete kulude hüvitamise määrad. 2024. aastal võrreldes 2023. aastaga vähenes hüvitise määr mitmetele rahvastikutoimingutele. Näiteks mitmekeelse standardvormi ja sellele lisatava rahvastikuregistri väljavõtte või korduva tõendi väljastamise ning muu perekonnasündmuse dokumendi, korduva tõendi või rahvastikuregistri väljavõtte väljastamise eest vähenes toimingu hind 16,76 eurolt 9,72 eurole (vähenemine 42%).</p>	<p>Märkus teadmiseks võetud.</p>
<p>Eesti Jahispordi Liit</p>	
<p>Eesti Jahispordi Liit ei vaidlusta otseselt uusi kavandatavaid riigilõivumäärasid, kuna meil puuduvad andmed lükkamaks ümber nende kulupõhisust. Küll aga juhime tähelepanu puudulikele ja ebausutavatele põhjendustele, mis tekitavad tõsise kahtluse kavandatavate riigilõivumäärade kulupõhisuse osas. Seejuures ei sisalda PPA poolt relvaseaduse alusel pakutavad teenused endas kindlasti mitte selliseid hüvesid, ega ka avalikku huvi, et oleks rakendatav RLS paragrahv 4 lõige 2. Riigilõivude tõstmise vajadust on täiesti arusaadavalt põhjendatud hinnatõusu, keskmise palga (sh PPA ametnike palga) tõusu ja riigi infosüsteemide arendus- ja halduskuludega, aga täiesti arusaamatuks jääb, kuidas on riigilõivumäärad seotud Eesti Panga majanduskasvu prognoosidega. Mitte kuidagi ei saa nõustuda väidetega, et "Muutunud majandusolukorra tõttu on lisaks kulude kokkuhoiule avalike teenuste rahastamiseks vajalik täiendada riigieelarve tulude koosseisu. Tuleb leida selliseid täiendavaid allikaid, mis oleks kooskõlas üldise maksupoliitikaga: teenimise asemel tarbimise ning keskkonda koormavate tegevuste kõrgem</p>	<p>Märkus teadmiseks võetud. Seletuskirja täpsustatud.</p>

<p>maksustamine." Esiteks on eelnõu seletuskirjas märgitud, et riigilõivumäärasid soovitakse tõsta vastavalt toimingute tegelikele kuludele, aga tsiteeritud lõik viitab soovile hankida lisavahendeid ka muude riigieelarve kulude katteks. See oleks mitte ainult ebaetiline vaid ka seadusevastane. Teiseks ei saa mitmeid relvaseaduse alusel tehtavaid toiminguid kuidagi lugeda tarbimiseks - näiteks relvaloa pikendamine või relvaloa vahetamine isikuandmete muutumisest tulenevalt. Kolmandaks ei koorma relva omamine keskkonda - kui suur on relva eluaegne ökoloogiline jäljalg võrrelduna näiteks nutitelefoni, auto või korteriga?</p>	
<p>Eesti Laskurliit</p>	
<p>Oleme on nõus, et riigilõivumäärasid tõstetakse ulatuses, mis katavad tehtavate toimingute otseseid kulusid, kuna RLS-i § 4 lõike 1 kohaselt kehtestatakse riigilõivumäär, lähtudes toimingu kuludest, aga kehtivad riigilõivumäärad ei ole enam kulupõhimõttega kooskõlas.</p> <p>Eesti Laskurliit leiab, et seletuskirjale tuginedes oleks põhjendatud riigilõivumäärade tõus 50-75%, millega Eesti Laskurliit oleks nõus.</p> <p>Kui RLS-i § 4 lõike 1 kohaselt kehtestatakse riigilõivumäär kulupõhimõttega kooskõlas, siis nüüd väidetakse, et määrasid ei saa tõsta vaid maksejõulisuse põhimõttega kooskõlas, vaid tuleb arvestada ka teenuse osutamiseks vajalikke tegelikke kulusid. Millised kulud ja millega põhjendades tegelike kulude alla veel kvalifitseeruvad, pole siin esitatud. Samast ja järgmisest eelnõu lõigust saame aga vastuse kulupõhimõttest ja maksejõulisuse põhimõttest loobumise tegelikud põhjused. Kuna tulirelva omamine ei ole kohustuslik, vaid võimalus, siis tuleb riigilõivu tõstmisega see võimalus teha võimalikult kalliks ehk teisisõnu vähendada relvade hulka elanikkonna käes. Selle põhimõttega Eesti Laskurliit ei nõustu, kuna see takistab oluliselt kõigi erinevate laskespordi alade ja jahinduse arengut. Samuti väheneb riiklik siseturvalisus ja nõrgeneb laiapõhjaline riigikaitse.</p>	<p>Märkus teadmiseks võetud.</p>

<p>Muutunud majandusolukorra tõttu on lisaks kulude kokkuhoiule avalike teenuste rahastamiseks vajalik täiendada riigieelarve tulude koosseisu. Neid põhimõtteid Eesti Laskurliit ei toeta, kuna eeldatav tulu kasv (1,17 miljonit €) ei leevenda riigieelarve puudujääki olulisel määral, samas kaasnevad negatiivsed mõjud on kordades suuremad. Riigilõivude tõstmine kuni 8 korda ei ole ka kooskõlas üldise maksupoliitikaga, sest näiteks trahvimäärasid plaanitakse tõsta vaid 2 korda.</p> <p>Eesti Laskurliit tunnustab PPA infotehnoloogiaalast arengut. Relvalubadega seotud toimingute tegemine e-keskkonnas on kiire ja mugav. Kui aga SMIT kulud on tõesti nii suured (621000 € aastas, mis teeb ühe taotlus kohta 38,74 €), siis teeb EL ettepaneku teenuse pakkujat vahetada või paberimajanduse juurde tagasi minna. Näiteks rahvastikuregistri portaali töös hoidmise ja arendamise ning rahvastikuregistri kasutajatoe eest arvestatakse riigilõivu tõusu 5 eurot kande kohta.</p> <p>Riigilõivu määra kehtestamisel on üldpõhimõtteks, et kehtestatakse riigilõiv sellises määras, mis kataks vähemalt toiminguga kaasnevad kulud, kuid samas ei oleks liiga suur, ning et selle eesmärgiks ei saaks riigile iseseisva täiendava tulullika loomine. Eelnev lõik on kirjas eelnõu seletuskirja turvateenuse seadust puudutavas osas. Ilmselt ei ole seda osa kirjutanud ametnik lugenud oma relvaseaduse osa kirjutanud kolleegi seletuskirja, sest siin ei võeta eesmärgiks riigile iseseisva täiendava tulullika loomist ja pöördutakse tagasi riigilõivu määra kehtestamise üldpõhimõtte juurde, mille alusel kehtestatakse riigilõiv sellises määras, mis kataks vähemalt toiminguga kaasnevad kulud, kuid samas ei oleks liiga suur. Sellist põhimõtet Eesti Laskurliit toetab.</p>	
Eesti Jahimeeste Selts	

<p>EJS-i juhatuse liikmed analüüsisid ja arutasid eelnõud põhjalikult. Vaatamata korrigeeritud eelnõule on riigilõivude tõus märkimisväärne. Kardame, et selline kordades hinnatõus mõjub pärssivalt jahimeeste arvule. Jahimehed on täna riigi partnerid ja täidavad olulisi avalikke ülesandeid. Hea näide on siin metssigade Aafrika katku ohjamine. Sellel aastal küttisime vabatahtlikus korras pea 14 tuhat metssiga. See on suur arv ja ka suur kulu jahimeestele. Kui jahimeeste osakaal väheneb ja riik peab hakkama seda teenust tellima, läheb see riigile kordades kallimaks. Jahirelv ei ole tänapäeva Eesti jahimeestele luksuseks vaid tööriist, millega ühiskonna poolt tellitud tööd tehakse ulukite arvukuse reguleerimisel. Olgu see arvukuse vähendamine avariide arvu vähendamiseks, suurkiskjate küttimine kahjude vähendamiseks, sõraliste reguleerimine metsa ja põllukahjude optimeerimisel, kevadine hanede heidutus või kobraste arvukuse reguleerimine jms. Palume võimalusel veelkord lõivude suurused üle vaadata ja korrigeerida neid, mis tavajahimeest kõige enam mõjutavad. Oleme valmis selleks ka oma panuse andma.</p>	<p>Märkus teadmiseks võetud.</p>
<p>Eesti Relvaomanike Liit</p>	
<p>1. Riigilõivumäärade kujundamise põhimõtetest</p> <p>Seletuskiri väidab küll ühelt poolt, et „kehtivad riigilõivumäärad ei ole enam kulupõhimõttega kooskõlas“ ning „eelnõuga tõstetakse Siseministeeriumi valitsemisala riigilõivumäärasid vastavalt toimingute tegelikele kuludele“, kuid siis hakkab iseendale vastu rääkima, väites, et „Muutunud majandusolukorra tõttu on lisaks kulude kokkuhoiule avalike teenuste rahastamiseks vajalik täiendada riigieelarve tulude koosseisu. Tuleb leida selliseid täiendavaid allikaid, mis oleks kooskõlas üldise maksupoliitikaga: teenimise asemel tarbimise ning keskkonda koormavate tegevuste kõrgem maksustamine.“ Sellega on otse välja öeldud, et lisaks kulupõhimõttele plaanitakse riigilõivu tõstmisega suurendada riigi tulusid. Kuna sihtgrupp on väike (vähem kui 5% elanikkonnast), siis oodatav tulude kasv (1,17 miljonit €) ei ole riigieelarve mõistes märkimisväärne, samas negatiivne mõju üksikisikule seda suurem. Samuti on eksitud riigilõivu määra kehtestamise üldpõhimõtte vastu, et selle eesmärgiks ei saaks riigile</p>	<p>Märkused teadmiseks võetud. Seletuskirja muudetud.</p>

iseseisva täiendava tulullika loomine (sama seletuskirja lk 3). „Riigilõivumäärade kujundamisel on lähtutud lisaks kulupõhimõttele ka ekvivalendi-põhimõttest ja maksejõulisuse põhimõttest.“ „Kulupõhimõtte kohaselt peab riigilõivumäär katma vähemalt toimingute tegemise seotud otsesed kulud. Ekvivalendipõhimõtte kohaselt kehtestatakse riigilõivumäär lähtuvalt toiminguga saadava eelise või ka hüve tähendusest isiku jaoks ja selle ulatusest. Maksejõulisuse põhimõtte kohaselt võivad riigilõivud olla kantud mõjutuseesmärgist suunata isikute käitumist.“ Tsiteeritud lõigust lähtub, et lisaks eelnevale tahetakse riigilõivude suurendamisega ka suunata isikute käitumist. Sama mõtte käib läbi ka mõjuhinnangutest, kus tunnistatakse, et „muudatuse tagajärjel võivad muutuda inimeste käitumisharjumused, sest riigilõivumäärade tõstmine võib mõjutada nende võimalusi taotleda RelvS-i alusel erinevaid lubasid.“ Juba paar aastat on näha, et PPA ja/või Siseministeeriumi eesmärgiks on vähendada relvade ning relvaomanike hulka. Kui algselt vaieldi vastu, et midagi pole muutunud, siis nüüd on hakatud otse ütlema, et „PPA on varasemalt väljastanud relvalube liiga kergekäeliselt, kuid täna see enam nii ei ole“ ning „PPA on oluliselt korrigeerinud oma praktikat relvalubade ja relvasoetamislubade taotluste läbivaatamisel.“ Siiani on aga jäänud arusaamatuks, millest selline suunamuutus, mida võib nimetada otsesõnu relva(omaniku)vaenulikuks. Eriti arvestades praegust sõda Ukrainas ning idanaabri käitumist, peaks riik (k.a. PPA) tegema kõik, et arendada rahva kaitsevõimet ja -tahet, sealhulgas soodustada relvakäsitsemisoskuste laialdast levikut. Eesti Relvaomanike Liit on seisukohal, et nii viimaste aastate PPA lubadegrupi menetluspraktika kui pakutud riigilõivumäärade muutmised töötavad sellele otseselt vastu. Lisaks relvaomanike ja relvade arvu vähenemisele tekitatakse ka palju oma riigis pettunud inimesi ning kahjustatakse politsei mainet. Eriti küünilisena tooksime eelneva taustal välja järgneva lõigu seletuskirjast: „Eelnõu § 1 punkti 14 kohaselt tunnistatakse RLS-i § 266 lõige 1 kehtetuks. See tähendab, et kui seni tuli Euroopa tulirelvapassi väljastamise eest tasuda riigilõivu 15 eurot, siis edaspidi ei võeta selle toimingute eest riigilõivu. Kuigi ka Euroopa

<p>tulirelvapassi väljastamisega kaasneb PPA-le kulu, peab eelnõu koostaja oluliseks väärtustada jahipidamist, laskespordi harrastamist ning ajaloo või kultuuri hoidmist ja edendamist.“ Kui eelnõu koostaja tegelikult väärtustaks neid tegevusi, siis ei oleks kogu ülejäänud eelnõu kirjutatud eesmärgiga vähendada tsiviilrelvade ja nende omanike arvu ning suurendada riigitulusid.</p>	
<p>2. PPA kuludest</p> <p>„Nende andmete kohaselt oli 2019. aasta tegevus- ja relvalubade väljaandmise teenusega seotud kulu kokku ligikaudu 1,5 miljonit eurot, praeguseks ulatub kulu 3,06 miljoni euroni.“ Selline kahekordne (104%) kulude tõus vajab täiendavat selgitust, eriti arvestades, et võrreldes 2019. aastaga on relvaloa omanike arv langenud pea 2000 inimese võrra. Võrdluseks – tarbijahinna indeksi tõus nendel aastatel on olnud 35,8%. Ilmselgelt on tegevuskulude kahekordse tõusuga nelja aasta jooksul mugav seletada riigilõivude tõstmise vajadust kuni kaheksa korda, samas tekib kahtlus, kas selline tõus pole mitte tingitud nt muutunud arvutusmetoodikast. „Kõnesolevate riigilõivustatud teenuste osutamisega seotud PPA ametnike palga- ja töövahendite ning varustuse kulu on 2023. aastal kokku ligikaudu 1,8 miljonit eurot ehk 58,8% kogukuludest ja teiste asutuste (Kaitsepolitseiamet, SMIT) poolt läbi viidavate tegevuste kulu ligikaudu 887 000 eurot ehk 3,3% kogukuludest.“ Siin peab olema viga – kui 1,8 miljonit on tõepoolest 58,8% 3,06 miljoni, siis 887 000 ei ole 3,3%, vaid 29% (3,3% oleks 100 980). Kahjuks pole seletuskirjas välja toodud, kuidas jaguneb ülejäänud kulu, on see siis 373 000 või 1,16 miljonit. Näiteks isikut tõendavate dokumentide menetlustega seotud tegelikud kulud on samas seletuskirjas punktis 2.1.3 märksa selgemini välja toodud. „Lisaks teostatakse loa omaja eluviisi ja käitumise hindamiseks põhjalik kontroll iga järgneva taotluse esitamisel PPA-le, kui viimasest kontrollist on möödas rohkem kui kuus kuud.“ Kas PPA on ise hinnanud, kui kuluefektiivne nende poolt teostatav põhjalik kontroll on olnud? Relvaomanike Liiduni on jõudnud hulganisti näiteid, kus taotlejaid on loamenetluse käigus põhjendamatult pika kirjavahetusega alandatud ja</p>	<p>Märkus teadmiseks võetud.</p>

<p>endast välja viidud, kusjuures sageli jääb mulje, et menetleja ei süvenegi taotleja vastustesse, vaid koostab oma vastuseid lõika-kleebi (copy-paste) meetodil etteantud materjalide põhjal. Paljudel juhtudel küsitakse taotlejalt korduvalt samu küsimusi või üritatakse teda n.ö. vahele võtta, selline praktika sobiks kahtlusaluse ülekuulamiseks, mitte haldusmenetlusse, mis HMS § 5 järgi viiakse läbi „eesmärgipäraselt ja efektiivselt, samuti võimalikult lihtsalt ja kiirelt, vältides üleliigseid kulusi ja ebameeldivusi isikutele.“ Samuti olema märganud tõsiseid puudujääke menetlejate kompetentsis, mistõttu menetlus jääb sageli venima kuni tähtajani või üle selle, kuniks „konsulteeritakse erinevate ekspertidega“. Märkasime aasta alguses avaldatud PPA töökuulutust menetleja leidmiseks 1 ning selgus, et kandidaadilt ei nõuta mitte mingisugust relvandusealast väljaõpet ega teadmisi – tulevikus võiks PPA kaaluda selliste nõudmiste seadmist, et tõsta lubademenetluse kiirust ja kvaliteeti. Peame vajalikuks ka märkida, et seoses taotlejate õiglustunnet riivavate keelduvate otsustega on mitmed relvaomanikud pöördunud oma õiguste kaitseks kohtusse. Kui kohtuasjad peaksid lähenema PPA kahjuks, siis lisandub täiendav kulu kohtukulude näol ning on eriti kühniline, et relvaomanikud maksavad selle PPA õppetunni tõusnud riigilõivude näol ise kinni.</p>	
<p>3. Relvaeksamist</p> <p>„Võttes arvesse relvaeksami läbiviimisega kaasnevaid otseseid ja kaudseid kulusid, tuleks kulupõhiseks riigilõivumääraks 145 eurot ning kui relvaeksami käigus sooritatakse üksnes teooriaeksam või relva käsitlemise katse, oleks kulupõhiseks riigilõivumääraks 135 eurot. Selleks, et täielikult kulupõhisele riigilõivumäärale üleminek oleks sujuvam, nähakse eelnõuga ette relvaeksami vastuvõtmise eest riigilõiv 90 eurot. Kui relvaeksami käigus sooritatakse üksnes teooriaeksam või relva käsitlemise katse, tuleb tasuda riigilõivu 75 eurot.“</p> <p>Laskekatse riigilõivud tunduvad utoopilised. 75 € eest saab Tallinnas kommerts-lasketiirus osta näiteks laskepaketti, mis sisaldab 30 lasku neljast-viest erinevast relvast millega kaasneb laskeinstruktori juhendamine ja ohutustehnika ning turvavarustus 2 3. Väidetavalt</p>	<p>Märkus teadmiseks võetud.</p>

<p>kulupõhise 135 € eest saab juba kahele inimesele osta 90 lasku kuuest erinevast relvast. Eriti koomilisena mõjub seletuskirjas eraldi väljatoodud kallinenud padruni hind – laskekatsel kasutatava nelja padrundi hind on ka kõige kallima moonu puhul 50 padrundi kaupa ostes $4 \times 0,71 \text{ €} = 2,84 \text{ €}$ ehk tervelt 3,79% laskekatse plaanitavast riigilõivust! Eesti Relvaomanike Liit teeb ettepaneku tulevikus korraldada korduvat relva käsitlemise katset (relvaloa pikendamisel, millel on märgitud otstarbena üksnes turvalisuse tagamine) eratiirudes, mis praegu tegelevad niikuinii vastavate isikute koolitamisega. Ülaltoodud hindasid arvestades tundub, et see võiks relvaeksami kulusid oluliselt vähendada. Samalaadne positiivne kogemus on juba olemas – jahimeeste laskekatseid (mis teenivad sisult sama eesmärki, mis korduv katse loa pikendamisel) on juba aastaid läbi viidud eratiirudes. Samuti tehakse relvaeksameid eratiirudes nt. Soomes ja Tšehhis.</p>	
<p>4. Mõjudest</p> <p>„RLS-i muudatuste mõjul muutuvad RelvS-i alusel tehtavad toimingud sihtrühmale kallimaks. Relva omandamisel on jätkuvalt kõige suuremaks kuluks aga relva soetamine ning riigilõivu osakaal on relva soetamisega võrreldes jätkuvalt väike. Arvestades relva soetamise hinda, siis moodustab relva soetamisloa riigilõivumäär praegu 700 eurot maksva relva hinnast umbes 4%. Uue määra alusel moodustab soetamisloa riigilõivumäär 600 eurot maksva relva hinnast 24%.“ Ka siin lõigus on arvutusviga, lisaks on arusaamatu, miks ühel juhul võeti relva hinnaks 700, teisel 600 eurot. Kehtiv riigilõiv on 30 eurot ehk tõepoolest 4,28% 700 eurost. Kavandata riigilõiv on 100 eurot, mis on 16,67% 600 eurost. 24% 600 eurost oleks 144 eurot. Iga juhul ei saa nõustuda väitega, et riigilõiv 100 eurot oleks väike ei absoluut- ega suhtarvuna. „Kui inimene soovib ka relva soetada, siis uute riigilõivumäärade juures peab inimene arvestama vähemalt järgmise väljaminekuga: loa taotluse menetlemise riigilõiv – 170 eurot, relvaeksami vastuvõtmise riigilõiv – 145 eurot ning relvasoetamisloa taotluse menetlemise riigilõiv – 170 eurot, ehk kokku 385 eurot. Seni kehtinud riigilõivumäärade järgi tuli nende toimingute eest tasuda 30 + 30 + 30 eurot</p>	<p>Märkus teadmiseks võetud. Seletuskirjas tehtud vajalikud parandused.</p>

ehk kokku 90 eurot riigilõivu. Relvaloa kehtivus on üldjuhul viis aastat. Kui soovitakse relvaloa kehtivust pikendada, siis tuleb viie aasta pärast tasuda riigilõivu 170 eurot. Kui isikul on relv vaid enese ja vara kaitse otstarbel, tuleb tal sooritada ka laskekatse, mille eest tasutakse riigilõivu 135 eurot (kehtiva seaduse järgi 30 eurot).“ Tsiteeritud lõigus on kirjas teised riigilõivumäärad, kui peatüki 3.1 tabelis 1 – tundub, et kasutati esialgu plaanitud nn kulupõhised numbrid, mida ilmselt mingil hetkel otsustati muuta. See on juba kolmas numbriviga, mis ühekordsel seletuskirja läbitöötamisel silma jäi, ning selline lohakas seletuskirja koostamisel just ei suurenda usaldust ka ülejäänud sisu osas.

„Kui tulirelva omamine muutub inimestele kallimaks, võib sageda turvalisuse tagamise eesmärgil piiramata tsiviilkaibega hoiatus- ja tsiviilrelvade soetamine, sest neid on lihtne koduste vahenditega tulirelvaks ümber ehitada ning nende käitlemise üle järelevalve on puudulik.“ Siin lõigus on kirjaviga, mõeldud on ilmselt „hoiatus- ja signaalrelvade“. Mõjuhinna punkti 6.1.4 „Mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele“ on jäänud tähelepanuta, et nii relvaalaste toimingute riigilõivude tõstmine 300-500% kui ka PPA lubadegrupi viimastel aastatel (seadusliku aluseta) muutunud menetluspraktika tekitavad relvaomanikes frustratsiooni ning pettumust politseis ja oma riigis. Mõju on laiem kui seletuskirjas mainitud 24 600 relvaomanikku, sest igal relvaomanikul on suhtlusringkond, kellega ta jagab oma emotsioone. Lõpuks võib riigis pettunud inimene olla ka otsene julgeolekuoht, sest ta on kergem saak nt vaenuliku naaberriigi eriteenistusele. Arvestamata on ka asjaolu, et relvade ja relvaomanike arvu vähenemine praeguses keerulises julgeolekuolukorras mõjub Eesti rahva kaitsetahele negatiivselt. Seletuskirjas on küll välja toodud, et Eesti relvaomanikud on üldjuhul seaduskuulekad, kuid tundub, et siamaani ei mõisteta Eesti riigiametites, et relvakäsitsemisoskus võiks olla riigikaitseväe väärtusega ning laiapindne riigikaitse ongi laiem, kui Kaitseliit ja Kaitsvägi. Seega Relvaomanike Liit ei saa nõustuda seletuskirjas toodud väitega, et kavandatava muudatuse mõju riigi julgeolekule oleks väheoluline. Kokkuvõtte Eesti Relvaomanike Liit leiab,

<p>et seaduseelnõu on Relvaseaduse osas vastuvõetamatu, kuna pakutud riigilõivumäärade tõus on ebaproportsionaalselt suur ning puudulikult põhjendatud. Sellisel määral riigilõivude tõstmine mõjuks negatiivselt mitte ainult relvaomanike laskeharrastuse ja eneseteostusele võimalustele, vaid ka siseturvalisusele ning kaitsetahtele. Eesti Relvaomanike Liit peaks mõistlikuks ning huvigruppidele arusaadavaks riigilõivude tõusu samal määral, kui tarbijahinnaindeksi tõus aastatel 2015-2023, s.o. ~50 %.</p>	
---	--